

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

VY_32_INOVACE_CJL_45

Jan Otčenášek – Romeo, Julie a tma

Mgr. Veronika Brynychová

Období vytvoření: prosinec 2012

Ročník: 4.

Tematická oblast: Čtenářská gramotnost absolventa OA

Předmět: český jazyk a literatura

Výstižný popis způsobu použití výukového materiálu ve výuce:

Vzhledem k podobě ústní části státní maturitní zkoušky z českého jazyka a literatury klademe velký důraz na dovednost rozboru uměleckého textu. V první řadě vedeme žáka k pochopení uměleckého textu a jeho zařazení do historického kontextu tak, aby vyvodil záměr autora. Následně žák provede rozbor lexikální, syntaktický, kompoziční a stylistický.

Jan Otčenášek: Romeo, Julie a tma

Usínal té noci na lůžku ve svém pokojíčku se složitými pocity v srdci. Co se všechno stalo od dnešního večera? Bylo v něm trochu strachu a také divná radost, zvědavost a pýcha nad vlastním činem. Jmenuje se Ester. Jaké jméno! Snad, snad ji opravdu zachránil. Jistě! Kam by jinak šla? Převalil se naznak a složil ruce pod hlavou. Dlouho hleděl otevřenýma očima na strop, snaže si na něm představit bílou tvář s velkýma a temnýma očima, vzrušení plašilo spánek. Spát, musí spát, až vyjde slunce, rozběhne se k ní ...

Zítří, zítří!

Druhý den odpoledne hlásily všechny tlampače městu, že ráno 27. května 1942 byl spáchán v Praze atentát na zastupujícího říšského protektora Heydricha. Čísi tvrdý, striktně neosobní hlas, hlas stroj rozsávaný tlampači po ztichlých ulicích, se rozléhal mezi stěnami činžáků, ozvěna jej lámala.

Zarazil ho na nároží jejich ulice. Naslouchal mu se zatajeným dechem, ale v první chvíli rozuměl jen útržkům, z nichž nebyl dost moudrý. I ostatní lidé, chodci na dlažbě, nejdříve nechápali. Otázky v očích.

Co se vlastně stalo? Poslouchejte!

... na dopadení pachatelů ... deset miliónů korun ... nad okresem oberlandratu ... civilní výjimečný stav ... zákaz vycházet z domu od jedenadvacáté hodiny ... uzavírají se veškeré ... kdo se ... v uvedené době objeví na ulici, bude zastřelen ...

Za hlášením byla chvilka udiveného ticha. Tramvaj v něm sjela lhostejně dolů po hlavní třídě, naříkajíc nenamazanými brzdami.

A pak se ozval hlas znovu ...

OTČENÁŠEK, Jan. *Romeo, Julie a tma*. 7. vyd. Praha: Odeon, 1975. s. 31

1. Charakterizujte pocity mladého chlapce Pavla, své tvrzení doložte ukázkami z textu.
2. Připravte si pro spolužáky referát o atentátu na Reinharda Heydricha a o období tzv. heydrichiády.
3. V textu najděte přechodník. Kdy používáme přechodníky?
4. Určete druh následujícího souvětí: *Naslouchal mu se zatajeným dechem, ale v první chvíli rozuměl jen útržkům, z nichž nebyl dost moudrý.* Graficky zaznamenejte vztahy mezi větami, určete příp. poměry mezi větami hlavními a druh(y) vět(y) vedlejší(ch).
5. Určete funkční styl textu a zdůvodněte.

Řešení:

1. Usínal té noci na lůžku ve svém pokojíčku **se složitými pocity** v srdci. Bylo v něm **trochu strachu** a také **divná radost, zvědavost a pýcha** nad vlastním činem. Dlouho hleděl otevřenýma očima na strop, snaže si na něm představit bílou tvář s velkýma a temnýma očima, **vzrušení** plašilo spánek. Spát, musí spát, až vyjde slunce, rozběhne se k ní ... (nejednoznačné pocity – strach, radost, zvědavost, pýcha, vzrušení, nedočkavost, až Ester znovu uvidí)
2. Dne 27. května 1942 při jeho cestě z Panenských Břežan do kanceláře jeho úřadu na Pražský hrad na něj v Praze-Libni provedli atentát českoslovenští parašutisté. Zprvu jeho zranění nevy-padala vážně, dokonce se pokoušel pronásledovat atentátníky. Po operaci v nemocnici Na Bu-lovce se úspěšně zotavoval, pak se však objevily nečekané komplikace, na jejichž následky zemřel (v té době nebyla k dispozici antibiotika) – jednalo se pravděpodobně o otravu krve z vnitřního poranění sleziny. Pohřben byl s nejvyššími poctami na hřbitově invalidů v Berlíně, dnes již není jeho hrob znám.

Německé represálie na území Protektorátu Čechy a Morava, jež následovaly po atentátu a zejména po jeho úmrtí, neznaly míru (toto období se označuje jako **heydrichiáda**). Lidé byli stří- leni bez soudu a vyvraždění obcí Lidice a Ležáky bylo jen jednou z epizod tehdejšího německého útlaku.

3. Dlouho hleděl otevřenýma očima na strop, **snaže** si na něm představit bílou tvář s velkýma a temnýma očima, vzrušení plašilo spánek.

Přechodníky slouží k těsnějšímu vyjádření. Knižní ráz. V současnosti používané v odborném či uměleckém textu.

4. Souvětí souřadné. Poměr mezi hlavními větami odporovací, vedlejší věta přívlastková.

1VH X 2VH
3 VV

5. Umělecký, nejvýznamnější je estetická funkce textu.

Zdroje:

OTČENÁŠEK, Jan. *Romeo, Julie a tma*. 7. vyd. Praha: Odeon, 1975. s. 31

http://cs.wikipedia.org/wiki/Reinhard_Heydrich

Pokud není uvedeno jinak, jedná se o autorskou práci.